

Соловейко

Антоніна Гармаш-Литвин

Чи давно те було, чи й недавно. Бо як колись люди воювали між собою, чинили насильство одне над одним, так і дотепер.

Був на Україні співець. З дитячих літ виділявся його небуденний талант. Коли заспівував він, то вмовкали всі – і слухали, слухали. Кликala пісні до вільного життя, до щирих простих, почуттів людських.

Та панувала неволя на Україні, як і віки до того. Багатий і квітучий край стогнав у ярмі, зневажались мова, звичаї, пісні...

Та ось цей хлопець співун! Якщо він заспівував пісню, то всі, що чули її, ходили по тому задумливі і сумні. В очах зблискував незнаний вогонь, а в вухах дзвеніла і дзвеніла рідна пісня. Мов зачаровані слухали. Знали хлопця по всій Україні, запрошували в усі кінці. ... І що за диво – знав ті пісні кожен, а ніби вперше чули. Тож і самі не знали, що твориться з ними, ладні були іти і на смерть, аби врятувати рідний край з тяжкої неволі.

Почули царські посіпаки про співця, довго занепокоєно слідкували за кожним його кроком. Та дії хлопця ніде не переступали встановлених законів. Тоді вирішили відібрати в нього кобзу, під яку він співав свої пісні. Отож відібрали і спалили його вірну подругу.

Але пісня жила все одно. Немов птах, злітала вона з грудей хлопця і була ще сильнішою. Заметушились наглядачі, мусили іще щось придумувати, – бо ж пісня звучала закличніше, палкіше, іще дужче розпалювала в людей пориви до звільнення.

Тоді заборонили хлопцеві співати. Вмовкли співучі вуста, оніміли. А пісня тужила в грудях, рвалася злетіти на своїх крилах.

В такі хвилини ішов до глухого лісу, далеко-далеко. І там виспівував їх одну за одною... Злітали вони догори та й тут же падали знову в груди. І ніс він їх замкнені додому.

Та несила стало тримати невільників: вийшов раз юнак поміж люди і заспівав. І так співав, як ніколи. Поніміли всі: хто з подиву, хто від захоплення, а хто з переляку вчуваючи в пісні осуд своєму зрадницькому життю. Навіть чужинці стояли, заслухавшись. Аж потому, як розтали останні звуки пісні, стражники пішли на нього. Але тут він зник – лиш невеличка сіра пташка пурхнула догори, сіла на дерево і залилася співом. І знов усі зупинились від подиву, така дивна була пташина пісня. Розвела сторожа руками та й пішла собі геть, а люди довго сумували за своїм співцем. І полюбили сіру пташку, ходили слухати її пісень. Про щось розповідали ті пісні, кудись кликали... А що саме – ніхто не знав... Тільки трепетно завмирали серця, якийсь неспокій вливався в душу...

Відтоді і дотепер живе ця пташка. Назвали її так, як звали співця – Соловей. І ніхто не скаже, чи сумна, чи весела пісня у солов'я.